

DOOR

PEST & MELK

HIER NAARTOE GEDREVEN

De prehistorische mens die 5.000 jaar geleden het Renkums Beekdal koloniseerde was in veel opzichten modern. Met ons deelde hij of zij de reislust. Verplaatsingen over grote afstanden – op en neer naar München bijvoorbeeld – waren geen uitzondering. Deze mensen, afkomstig uit het gebied rond de Zwarte Zee, brachten hun manier van begraven naar de Veluwe. Ze bouwden 1-persoons grafheuvels langs rechte lijnen, die nu door bebossing niet meer zichtbaar zijn.

Waarom, wat was daar de betekenis van? Het antwoord hoort u in deze aflevering. We lopen op deze lange tocht van Quadenoord naar de N224.

5E AFLEVERING

Te gast is **Quentin Bourgeois**, archeoloog verbonden aan de Universiteit Leiden. Hij promoveerde op de 'ruimtelijke ordening' van het grafheuvelanschap, onder meer in het Renkums Beekdal (vanaf 15:15).

De reportage gaat over graanteelt en schapenbegrazing in het Renkums Beekdal. Volgens **Marcel van Silfhout** en **Clemens Oude Groeniger** is hun manier van werken in veel opzichten duurzamer dan het actuele landgebruik maar veel terreinbeheerders hebben daar geen oog voor (vanaf 1:49)

Totale speelduur: 41:38

REGISSEUR

VAN DE

BIODIVERSITEIT

In deze 6e aflevering alles over de wolf. Hoe kun je de wolf buiten houden, waarom doodt een wolf vaak veel meer schapen dan hij op kan en wat is zijn rol in de natuur? Maar ook: wat voegt de wolf toe aan onze natuurbeleving en gaat het verhitte debat tussen voor- en tegenstanders echt over de wolf of speelt er iets anders? We lopen van de N224 naar de Kreelse Plas.

6E AFLEVERING

Te gast zijn **Leo Linnartz** wolvenexpert van Ark Natuurontwikkeling die voornamelijk (vanaf 1:44), en **Martin Drenthen** milieufilosoof verbonden aan de Radboud Universiteit die ingaat op onze relatie tot de wolf (vanaf 10:24).

In de reportage lopen we een eindje mee met **Aart van den Brandhof**, schapsherder van de Edese schaapskudde. Hoe kijk deze natuurmens die met schapen zijn brood verdient tegen de wolf aan (vanaf 22:18)?

Totale speelduur: 41:00

18 hier gaat het water ondergronds
19 uitstroomopening Kreelse Plas, tevens bron van de Renkumse Beek?

het perspectief van de wolf schetst

LOOP MET PODCAST

'GRONDTONEN'

DOOR HET RENKUMS BEEKDAL

Het Renkums Beekdal zit vol verhalen. Tijdens hun tocht van de uitmonding van de Renkumse Beek in de Neder-Rijn naar de bron op de Ginkelse Hei hebben **Louis ter Huurne** en **Barend Hazeleger** die verhalen verzameld. Ze voeren gesprekken met mensen onderweg, maken reportages over opmerkelijke zaken en hebben elke aflevering een wetenschapper te gast voor de nodige verdieping. Sidekick **Maarten Veldhuis** van waterschap Vallei en Veluwe bespreekt de bijzonderheden van het bekenstelsel op elk traject.

1E AFLEVERING

We lopen van de Neder-Rijn door de uiterwaarden naar de N225. Te gast is **Bas Worm** van Vereniging het Edelhert. Met hem bespreken we de mogelijke doortocht van het edelhert door het Renkums Beekdal naar de uiterwaarden en de Rijn (vanaf 5:45).

En er zijn reportages over:

(1) **verdroging** van de Veluwe (vanaf 25:30);

(2) de ziekmakende **stankoverlast** van papierfabriek SK Parenco (vanaf 31:45).

1 uitmonding van de Kortenburgse Strang in de Neder-Rijn
2 onderdoorgang N225 en verbinding Renkums Beekdal met de uiterwaarden (13:46 – 15:10)

Totale speelduur: 39:16

Luister op onze [podcastwebsite](#):

EEN GROENE OMGEVING WAT DOET DAT MET MIJN GEZONDHEID?

We lopen van de provinciale weg N225 naar het stukje Kortenburg dat het dal ter hoogte van Oranje Nassaus's Oord dwars door snijdt. **Gezondheid** is de rode draad van deze aflevering. We staan uitgebreid stil bij wat een **groene omgeving** kan betekenen voor onze fysieke en mentale gezondheid, we duiken in de geschiedenis van **het kuren** en we maken een **virtuele wandeling** in het groen.

2E AFLEVERING

Jolanda Maas, gedragswetenschapper aan de Vrije Universiteit Amsterdam, beschrijft de mechanismen via welke een groene omgeving zoals het Renkums Beekdal positief op ons inwerkt (vanaf 10:21)

En we hebben drie reportages:
(1) Wethouder **Joë Maouche** reageert op de stankoverlast van SK Parenco (vanaf 5:00)
(2) Een virtuele groene wandeling, ontwikkeld door de Hogeschool Arnhem-Nijmegen (vanaf 24:06)
(3) Kuren op **Oranje Nassau's Oord** in het begin van de 20e eeuw (vanaf 32:14)

Totale speelduur: 42:38
Luister op **Spotify**:

3 meetgoot Waterschap Vallei en Veluwe (40:19 – 41:40)
4 Beek in het Broek (1:45 – 4:56)
5 Oranje Nassau's Oord

ONDERGRONDS GESPREK VAN BOMEN EN SCHIMMELS

Volgens de laatste wetenschappelijke inzichten moeten we op een andere manier naar het **bos** kijken dan we gewend zijn. Wat we normaliter zien is slechts het topje van de ijsberg, ook in het Renkums Beekdal. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat het **schimmelnetwerk** onder het bos bepalend is voor het bovengrondse deel. Via dat netwerk worden mineralen en suikers uitgewisseld en **communiceren** bomen onderling. En dat schimmelnetwerk lijkt wel haast bewust te sturen wie wat krijgt en wat daarvoor betaald moet worden.

De tocht gaat van Kortenburg naar de Bennekomseweg.

3E AFLEVERING

Te gast is **Thom Kuyper**, bodemecoloog aan de Wageningen Universiteit die ons bijpraat over de samenwerking tussen planten en schimmels en over het **wood wide web** (vanaf 11:00)

De reportage gaat over biologische tuinderij **Ommuurde Tuin** waar eigenaar **Esther Kuiler** een deel van Thom's bevindingen en theorieën al in de praktijk brengt (vanaf 23:44).

Totale speelduur: 40:28

6 schapen scheren met Serge van der Zweep (3:35 – 9:06)
7 biologische tuinderij Ommuurde Tuin
8 voormalig industrieterrein Beukenlaan
9 kabouterpad (35:44 – 39:37)

WAAROM MOET ER EIGENLIJK WATER IN DE BEEK STAAN?

Tijdens dit 4e traject van de Bennekomseweg naar natuurvriendenhuis De Bosbeek zie je het ingenieuze bekenstelsel van het dal met een natuurlijke loop, sprengen, gegraven en opgeleide beken misschien wel op zijn best. **Maarten Veldhuis** legt het uit (vanaf 7:55). We ontmoeten iemand die zich zorgen maakt over het gebrek aan water in de beek gedurende de laatste jaren, maar ook iemand die zich nog kan herinneren dat 70 jaar geleden hele schoolklassen hier op zaterdag kwamen zwemmen. Tot uit Amsterdam aan toe. En we duiken in het **vakantie vieren** bij natuurvriendenhuis De Bosbeek: duurzaam, sociaal, en opnieuw en steeds meer in trek.

4E AFLEVERING

Hoe zou het beekdal er over 100 jaar uit kunnen zien? **Michael van Buuren**, landschapsarchitect verbonden aan Wageningen Universiteit, schetst ons een beeld van een **natuurlijkere toekomst** voor het beekdal (vanaf 15:05)

We hebben een reportage over **Flip Witte** die de waterafvoer van de Paradijsbeek meet (vanaf 27:08);
en één over Natuurvriendenhuis **De Bosbeek** en de mensen die daar vakantie vieren (vanaf 32:20)

Totale speelduur: 49:02

10 ontmoeting met de man die met zijn auto door de beek reed (45:10 – 48:48)
11 afvoermeting Paradijsbeek
12 De Bosbeek